

MARCUSJAAR B-2020-2021

ZONDAG: ADVENT-4

DATUM: 20 december 2020

Evangelielezing: Lc 1,26-38

Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Lucas

- ²⁶ In de zesde maand werd de engel Gabriël door God gezonden naar een stad in Galilea, met de naam Nazaret,
- ²⁷ naar een maagd die verloofd was met een man genaamd Jozef, die uit het huis van David stamde; haar naam was Maria.
- ²⁸ De engel trad bij haar binnen en zei:
‘Verheug u, begenadigde, de Heer is met u.’
- ²⁹ Zij raakte geheel in verwarring door wat hij zei en vroeg zich af wat deze begroeting te betekenen had.
- ³⁰ Maar de engel zei:
‘Schrik niet, Maria, u hebt genade gevonden bij God.
- ³¹ U zult zwanger worden en een zoon baren, die u de naam Jezus moet geven.
- ³² Hij zal een groot man zijn, en Zoon van de Allerhoogste worden genoemd. God, de Heer, zal Hem de troon van zijn vader David geven.
- ³³ Hij zal eeuwig koning zijn over het huis van Jakob, en aan zijn koningschap zal geen einde komen.’
- ³⁴ ‘Maar hoe moet dat dan?’ zei Maria tegen de engel.
‘Ik heb geen omgang met een man.’
- ³⁵ De engel antwoordde haar:
‘Heilige Geest zal op u komen en kracht van de Allerhoogste zal u overdekken. Daarom zal het kind heilig genoemd worden, Zoon van God.
- ³⁶ Bovendien, ook Elisabet, uw verwante, is op haar oude dag zwanger van een zoon; zij werd onvruchtbaar genoemd, maar zij is al in haar zesde maand.
- ³⁷ Want voor God is niets onmogelijk.’
- ³⁸ Toen zei Maria:
‘Ik ben de dienaar van de Heer; laat met mij gebeuren wat u gezegd hebt.’
Toen ging de engel van haar weg.

KBS Willibrord 1995

1. Het evangelieverhaal van deze 4^e zondag in de advent (B-jaar) gaat in op de **aankondiging van de geboorte van Jezus aan zijn moeder Maria.**

Hoe zou het toch mogelijk kunnen zijn dat Maria geen plaats had in de advent? **Zij is immers toch het levende en meest nabije teken geworden van wachten en uitzien naar Gods menswording.** Zij wordt daartoe door God de Heer (zijn bode) uitgenodigd en geroepen. Verlicht door Gods goede, heilige 'Licht en Kracht' (de heilige Geest) heeft zij die roepstem herkend en erkend en heeft zij haar verantwoordelijkheid in geloof opgenomen en voldragen.

2) Enige exegetische aantekeningen (beziennend van aard) mogen ook ons leiden **om de boodschap van de engel aan Maria te verstaan in de diepte.**

2.1 De aankondiging van de geboorte van een zoon wordt, net als in het geval van Zacharias, verteld in termen van vreugde en theofanie (goddelijke verschijning, openbaring). De groet aan Maria in v. 28 kan ook vertaald worden met 'verheug u'.

2.2 De aankondiging is **alleen tot Maria** gericht. Jozef is naar de achterkant verdwenen. Dat is **eigen aan Lucas**. Het geloofsmysterie van de maagdelijkheid heeft deze evangelist vooral **vanuit het oog- en standpunt van Maria gezien en benaderd**. Matteüs daarentegen doet dat vanuit het standpunt van Jozef.

2.3 Maria wordt aangesproken als '**begenadigde**' en dat genadekarakter wordt verder onderstreept door '**de Heer is met je**'.

+ Door Maria zo aan te spreken drukt de evangelist, om het zo te zeggen: het primaatschap van God uit. Herinneren we ons het lied met de tekst en de belijdenis: '*God heeft het eerste woord... en Hij staat aan het begin...*', en zeker ook nog wel een ander '*Alles begon met God*'.

+ Door Maria zo aan te spreken wordt ze door God zelf aangesproken (de bode van God) en wordt ze dus door God zelf rechtstreeks geplaatst in "de genadestroom die van God naar de mensen, 'zijn volk' uitgaat' (*J. Geldhof). In die aanspreking geschiedt dan wat in een ouder Marialied wordt beleden en gezongen: '*Maria boven allen uitverkoren, tot Moeder van het eeuwig woord gewijd*'.

2.4 "*De genadestroom die van God naar de mensen, 'zijn volk' uitgaat*": zie hiernet boven.

Wat kan dat betekenen en hoe dat Bijbels-evangelisch begrijpen? Hebreeënbrief heeft dat, me dunkt, in 1,1-2 treffend verwoord: "*Op velerlei wijzen en langs velerlei wegen heeft God in het verleden tot de voorouders gesproken door de profeten, maar nu de tijd ten einde loopt heeft hij tot ons gesproken door zijn Zoon, die hij heeft aangewezen als enige erfgenaam en door wie hij de wereld heeft geschapen*".

2.5 Maria's angst en de oproep van de engel (God) om niet te vrezen: zie verzen 29-31.

*"De groet die hier aan Maria gericht is stijgt ver boven haar uit naar het hele volk toe. Want deze oproep: niet te vrezen, niet bang te zijn, loopt als een gouden draad door heel het evangelie. Deze oproep wordt trouwens bij het einde van het evangelie weer opgenomen met de belofte dat Hij bij ons zal blijven. Het heeft dus allemaal iets te maken met een **bijzondere** aanwezigheid: de Heer is met u. En deze belofte werd reeds lang vóór Maria gedaan. Maar in Jezus van Nazareth heeft ze tijdens zijn leven gestalte gekregen op een bijzondere manier. Men heeft het lijfelijk kunnen ervaren in zijn woorden en daden"* (*J Lamote, p. 22)

2.6 En "*de gunst die God Maria geschonken heeft*" (zie verzen 31-33):

° belofte dat ze moeder zal worden;

° God zelf wil dat die uit haar geborene 'Jezus' zal genoemd worden;

° en de toekomstige rol of functie van hem wordt ook door God gegeven.

2.7 “De objectie van Maria in vers 34 betreft het kunnen; ze heeft geen omgang met een man: dat staat het krijgen van een kind in de weg en dat vormt natuurlijk ook een hinderpaal voor de aangekondigde functie van koning zijn voor een volk” (*H. WELZEN, p. 27).

2.8 Het antwoord van de engel (v. 35-37):

+ “Het antwoord van de engel in de verzen 35-37 neemt het bezwaar van de onmogelijkheid weg. God zelf is de initiatiefnemer. In de verwijzing naar Elisabet wordt nogmaals onderstreept dat het initiatief van God uitgaat. Hij is de degene die het onmogelijke mogelijk maakt” (*H. Welzen, p. 27).

2.9 Maria’s overgave (v. 38):

+ “Maria’s maagdelijkheid duidt op de **totale openheid van haar persoon** – het vrije jawoord van haar geest en de schoot van haar lichaam – voor de volheid van God zelf. De integrale menselijke openheid voor integrale goddelijke aanwezigheid... Bij Maria was die gelovige openheid en vrijheid zo zuiver en totaal dat God in haar geest en schoot het receptieve (ontvankelijke) vermogen vond om de totaliteit van zijn presentie te laten inwonen” (* K Struyf, p. 27).

+ Over maagdelijke conceptie in dit verhaal (Lc 1,26-38) en omtrent maagdelijke geboorte in het geboorteverhaal (Lc 2,1-21) wordt ons door deze teksten **geen informatie verstrekt over de fysiologische gang van zaken en het biologische feit**. Want beide teksten zijn immers teksten die in een ‘**geloofscontext en dus in een context van vrijheid**’ moeten verstaan worden.

“Het gegeven van de maagdelijkheid van Maria moet gelezen worden als een initieel en belangrijk gebeuren in de heilsgeschiedenis. De maagdelijkheid van Maria is precies het teken van haar actieve-constitutieve (mede-opbouwende) plaats in de heilsgeschiedenis. Gods aanbod van heil – aanwezig in de persoon van de overschaduwende Geest – kan alleen maar ‘aankomen’ wanneer het in vrijheid en geloof is ‘aangenomen’... Op die manier bekleedt elke gelovige – ook de Kerk als gemeenschap van gelovigen – een constitutieve (mede-opbouwende rol) in het openbaringsgebeuren. Daardoor is elke gelovige een historisch en performatief teken van Gods presentie” (*K. Struyf, p. 26).

+ “Door de hemelse aanspreking van Maria neemt haar leven een zeer ingrijpende, definitieve en onomkeerbare wending... Van nu af aan staat Maria op de meest intieme wijze, d.w.z. **tot in de kern van haar lichamelijke en vrouwelijkheid in een rechtstreeks verband met de voltrekking van Gods heilsplan**” (*J Geldhof, p. 25).

Bibliografie

1. Paul KEVERS, *Vierde zondag van de advent*, in: *De Bijbel lezen in woord en daad*, B-Jaar, Halewijn, Antwerpen, 2008, p. 15-17;
2. J. LAMOTE, *Lc 1,26-38. De boodschap van Maria* in: *Dichtbij is uw woord. Exegetische commentaar bij de evangelieperikopen van jaarcyclus C/Lucasevangelie*, Uitgave: Werkgroep Sacerdos, Mechelen, Vlaamse Bijbelstichting, Leuven, s.d. 192 p., p. 20-22,
3. *Wegwijzer. Toelichting bij de Schriftlezingen voor de zondagen*, B-Jaar, teksten samengesteld door de pastorale werkgroep Oost-Gelderland, teksten van Drs. W.H.J.M. Berflo (staflid voor Bijbelse vorming), Emmaüs, Brugge, KBS, Boxtel, voor de vierde zondag van de advent B, zie pag 16-17.

4. Joris GELDHOF, *Maria: een bijzondere kijk op de christelijke geloofsmysterieën*, in de Derde Scherpenheuvellezing, 2011, uitgave Halewijn, Antwerpen 2011, p. 24-25.
5. Kristof STRUYF, *De dogmatische sluier van Maria. Een vraag naar ontsluiting?*, in de reeks LOGOS, nr. 6: *Geboren uit de Maagd Maria*, Halewijn, Antwerpen, 2011, p. 26.
6. Huub WELZEN, *belichting van het Bijbelboek Lucas*, KBS/ 's-Hertogenbosch, in samenwerking met VBS/Leuven, 1^e druk 2011 's-Hertogenbosch, 437 p., voor deze perikoop op p.25-27.